

cinsko je vijeće u Inomostu zaključilo, da se u znak solidarnosti sa svojom braćom krsti najvažnije ulice i trgovine mesta sa imenima pregoranih Nijemaca. Cijelokupno austrijsko novinstvo naiđučljivo protestira protiv zapoštavljanja Nijemaca u Tridentu.

Engleska.

Pred malo dana bio je u Engleskoj raspušten parlament i raspisani novi izbori, koji će se obaviti 6. decembra. Politička konstatacija započela je po cijeloj državi. Političari idu od mesta do mesta da drže govore. Rezultat se izbora očekuje s velikom groznicošću, i to ne samo u Engleskoj, nego i u ostaloj Evropi. Postoji mogućnost, da će iz ovih izbora temeljito ispremijeniti englesku vanjsku politiku.

Grčka.

U ovoj nesretnoj zemlji još uvijek nema pravoga mira ni reda. Sada je po cijeloj državi zavladalo republikansko raspoloženje. Republikanci se spremaju na to, da silom izvrše svoj program, jer je vojska navodno u njih, a i sama vlada nastoji, da u inozemstvu pripremi teror za proglašenje republike. Vladini listovi žestoko napadaju kralja i kraljevinu. Nije isključena mogućnost, da će kralj i kraljevina još prije izbora otići u Rumunjsku.

Domaće novosti

Bilantno vjenčanje.

Pišu nam iz Huma:

U ponedjeljak, dne 26. novembra t. g. proslavioje supružni Fran Gržinić i Antica Gržinić rod. Žurnada 60-godišnjicu svoje vjenčanja.

Srdačno čestitamo!

† Josip Defranceschi.

Primamo:

Teski je gubitak donesao našem Lijanjanu minuli ponedjeljak. U najlepšoj dobi od trideset i četiri godine, pun životne snage, još pred desetak dana nezauči ni za kakvu bol, podleže nenađeno kratko, ali užasnoj boljetici. Kao grom iz vedra neba pronese se glas o smrti vlog muža, oca i narodnjaka, Josipa Defranceschi.

Mnogi, koji ga pred malo dana vidješiako zdrava tijela i svježeg duha, ne moguće vjerovati svojim vlastitim usimama. Tek je turobi glas zvena potvrdio zatošnu vijest i sva narodno ceteća sra proručuju.

Pokonjnik nije svoju osobu nigdje uzvisavao, ali je zato svim srecem radio za dobrobit našega naroda. Doš pred malo dana, prijeđom podijeljivanja svete poslužive u Lijanjanu, pokonjik bijaše prvi između mnogih valjanih Lijanjanaca, koji dođoše pred svog biskupa, da mu saopšte vježbu glede narodnog jezika u crkvi.

Otač je pokonjikov premukao tek pred malo dana. Jos je nesretnoj obitelji srekrvario, za izgubljenim ocem, kad eto otvorio se hladni grob jedinom uzdržavaocu zalošno obitelji.

Kaošto svaki drugi pošteni čovjek uza sve poštene i savjesno vršenje svojih čovječjih i narodnih dužnosti, katkada mora da proguta po koju neugodnu, tako je i naš Josip imao u životu mnogo nepričika, ali je svojom ustrojšću sve svladao. Narod mu se je s logu doстоjno odužio. Na samu Lijanjanu, već i iz svih okolišnih selo, dohrilo je mnogo prijatelja i znamaca pokonjikovih, da mu na posljednjem putovanju dočekuju: «S Bogom!»

Vrijedne naše djevojke dodaće vijence na odar, a pobožni narod odjeva pri odu litanije i druge molitve, u jeziku, koji je pokonjik za životu ljubio.

Pokonjik ostavila staricu majku, udovu Jelku i celverne nejake dječice, od kojih je najstarijo Marija tek deset godina, a najmlađi Jerki deset mjeseci. Ima i dvinaste sestre, te dva brata, od kojih mlađi Antun, učitelj, nalazi se u inozemstvu.

Nao na ovom teškom rastanku, kraj otvorenog blagodnog groba, kličemo pokonjiku: Počivac nam u miru, dragi Josipe! Laka Ti bila narodna naša gruda, koju si za životu tako žarko ljubio! Tvojim preostalim izricem nase iskreno sačešće, a Tebi vječna uspomena i pokoj duši!

Vlada ne popušta radi vinskog poreza!

Mnogi su se vinogradari obratili na vladu u svrhu, da im oprosti ili barem snizи ovogodišnji porez na vino. Ministar financa je odgovorio, da je vlada ponovo proučila to pitanje i da je došlo do zaključka, da uslijedi teskog finansiјalnog položaja, u kojem se nalazi država, s jedne i obilna ljetina s druge strane ne bi bilo umjeseo da promjeni visinu poreza i prihvati želju, koja je bila izražena sa više strana — Italijanski zemljoprudnici (vinogradari) — zaključio je ministar — ne budu uvjereni, da cu se, eim mi budu dozvoljavale prilike, postarat, da im pomognem sa shodnim primjenom mjerama.

Koliko duga ima Italija?

Koncem marta t. g. iznašao je dug nase države 188 milijardi i 296 milijuna lira.

Lijepa svota!

Oporezovanje srpsko-hrvatskog i slovenskog jezika.

Ministarstvo finansija saopćuje, da od sada unaprijed moraju biti svaki akti, koji se upisuju kod registracijskog ureda, pisani italijskom jezikom. Ako se preuzeđe i takvi akti, koji su pisani u jeziku inozemnog putučanstva, moraju biti snabjeveni sa autentičnim italijskim prevodom. Prevod mora biti učinjen od kojeg pregasnogotumata ne bilježivano papiru.

Iz toga proizlazi, da smo ponovno i zakonito proglašeni da državljane zadnje kategorije. Nije dosta, da se slavenskom pićanstvu u Italiji zapriječi u svakom kulturnom i gospodarskom razvijatku, nije dosta, da je protejan nježog jezika iz škola, koje je slavensko pićanstvo sa svojim vlastitim žaljevinama izgradilo, da se u svojoj vlastitim radom uzdržava, da su mu čak i zakonom oporezovani svaki njegov jezik. Uzak ministra finančnoga nisu drugo, nego jednostavno oporezovanje jezika slavenskog i njemackog pićanstva u Italiji. Nas se, radnike, obrnuli, trgovci — u jednu riječ: svaki Slaven u Italiji, koji hoće da registruje kupoprodajni ili bilokutni ugovor kod registracijskog ureda — a registracija je obvezatana — bit će primoran da plati za ugovor mnogo viši iznos negoli njegov suzenujati.

Što ne želiš, da drugi tebi čini...!

Citamo u ital. novinama, da je italijanski послanik Beogradu, g. Summonte, protestirao kod jugoslavenske vlade u Beogradu pretiv njezinih odredaba, s kojima se italijskih državljana, krate prava, koja im pripadaju na temelju svetomarigarskog sporazuma t. d. i. da im se oduzmu trgovacke koncepcije, koje su dosada izvali.

Ako se zaista italijskim državljanim u Dalmaciji događaju takve krivice, onda je g. poslanik učinio svou dužnost. No ipak će taj protest učiniti na naš narod boljnij utisak, to više, kad danonice gleda, kako naše oblasti zaporeziduju oduzimanju našim Judima — italijskim državljanim u Julijskoj Krajini — koncepcije! Radi toga nami se protest poslanika naše države u Beogradu potužuje u saslužitičku lut.

Istina je da se je g. poslanik u svojem protestu pozvao na svetomarigarski dogovor, sklopljen između Italije i Jugoslavije u zastitu italijskih državljana, koji žive u drugoj državi! Ali ipak vanjski svjet mora doći do čudnog zaključka, kad vidi, da ova ista država, koja se priznaje radi gospodarskog zapostavljanja svogu sastarničaju u drugoj državi, uskrštuje svom državljanim na vlastitoj teritoriji svemu trgovacku koncepciju, nego čak i gospodarski opstanak! Ponavljamo posve opravdano je, da Italija zaustavlja je prava svojih državljana u tjudioj državi. To više pak bi bila njezina dužnost, da se vlada po onoj mudroj poslovici, koja veli: «Ne stojiš, da drugi tebi čini, ne čini ti drugima!» A naročito ne onda kad su ti drugi, najbliži, kad je njihova vlastna inozemstvo povjerena i kad joj je našlovena dužnost, da im bude dobrobitna majka! Kad se državljana još veće krivice na ubrdu, državljana u vlastitoj državi, onda takvi protesti proti krivicama u drugim državama, bude morala opravdano usprkos svim formalnim dogovorima.

Da zaključimo: «Što ne želiš...», pa će zatim i tvoji protesti proti krivicama nailaziti na bolje razumevanje!

Počivac u miru!

U Julskoj Krajini i u Dalmaciji.

U predproslom smu broju „Istarske Riječi“ javili, da se onim suinim naše narodnosti, koji su još ovđe nazimaju, pripremaju i otpuštanje iz službe pod jednom ili drugom izlikom. Da se prostota obesni, moral će se i nekoj italijskoj suci podvrići otpuštenje. Reči će se poslati, da taj korak nije bitno naparen samo proti slavenskim suinima, nego općenito proti svincima. Mi smo se pobrinuli da dobijemo informacije, kako se postupa sa suinicima i sudbenim činovnicima italijske narodnosti u jugoslavenskoj Dalmaciji. I gle čuda, vidili smo, nesamo da su svi ostali na svom mjestu, kad se svojevoljno nisu iselili, nego su bili dapaće i promaknuti.

Evo nekoliko imena onih, koji su iz sloma ostali u službi i koji su bili čak i promaknuti:

Petrovich Simeone, prizivni savjetnik (VI. razred) promaknut dvorskim savjetnikom u Splitu (V. razred); Torre Eugenio, prizivni savjetnik promaknut dvorskim savjetnikom u Splitu; Stefano Gelineo, težajski sudski savjetnik (VII. razred) u Šibeniku; Dr. Simeone de Grazio, u Dubrovniku, težajski sudski savjetnik, promaknut prizivnim savjetnikom (VI. razred); katarski sudac Eduardo Nutrizio promaknut prizivnim savjetnikom (VI. razred); katarski sudac Rudolfo Nutrizio promaknut dvorskim savjetnikom u Dubrovniku; Ruggero Brazzanovich promaknut sudskim savjetnikom i poglavicom suda u Makarskoj; sudsac Ilich Stefano imenovan katarskim sudcem u Imotskom ravnatelj kancelarijel (VIII. razred); Anton Brazzanic imenovan višim ravnateljem kancelarije u Dubrovniku; više kancelarijski oficijel (IX.) Alberto de Thianich imenovan voditeljem zemljopisnika u Splitu (VIII.); kancelarijski oficijel (X) Giuseppe Seppich imenovan voditeljem zemljopisnika u Šibeniku (IX.); kancelarijski oficijel Rudolf Hochmann imenovan višim kancelarijskim oficijelom u Splitu (IX.); kancelarijski oficijel (X); Italo Bancovich imenovan višim oficijelom u Splitu (IX.); kancelista (XI) Giuseppe Ricci imenovan kancelarijskim oficijelom (X) u Metkoviću; kancelarijski oficijel Eugenio Missoni u Ernesto Turec imenovan kancelistom u XI. razredu.

Povodom uređenja novog kalendara došlo je do nemira u pravoslavnoj crkvi u Finskoj, u glasovitom samostanu Baltaun na ladiškom jezeru. Mnogi monasi odbili su da se služe novim kalendrom. Kad je to doznao moskovski patrijarh Tihon, pio je vlastoručno poglavare dočinio i odluku, da neki se oporezjuju. Kad su neki monasi ustrajili uprkos patrijarhovu pozivu, crkve vlasti bježile su ih otjerati iz Finske. Na intervenciju drugih premešteni su ti monasi u drugi samostan.

Reforma kalendara, objavljena je u Rumunjskoj, na Cipru, u Ateni, a čini se i u Carigradu.

Vjenčani običaji u Švedskoj.

U Švedskoj postoji običaj, da se mladenci odmah iz zartuka počinju moliti Bogu, da na njihovoj vječnosti pada kisa, jer da je to sretan znak. Da mlađozreni padu u baskofli uroci, prispajaju mu na odjelu listove kadulje i granične ružmarina. Nevjesta ne smije poći na vječanje u cipelama svezanim vrpcom. U

To je samo nekoliko imena. Interesantno bi bilo dobiti izraz talijanskih učitelja, koji nazimaju po srpsko-hrvatskim skolama u Dalmaciji. Sto bi ti učitelji rekli, da bi prvoga od mjeseca, kad dođu po plaću, doznaли, da nisu više u službi, nego otpušteni, kako se mnogima dogodilo ovđi kod stas? Sto bi pak rekli gore navedeni suci i sudbeni činovnici, kad bi dobili jednoga dana sličan dekret, kako naši suvi ovdje, kojim su dekretem njima navještava, da se njihovo imenovanje i nanještenje revidira?

Pa kako bi skočila sva italijska javnost i gospodin Summonte bi dočarao dobitnu ministrica Ninciću i uložio svoj protest. Mnogo ne bi trebalo za to, da se kopira postupak i dekretne ovđajnske oblasti! Sto može učiniti vlastala tako visoko civilizovanog i kulturnog naroda, koji ima u nekoj učinkovitosti samo 70%, analfabetu, moze učinkovit u jedan barbarški narod...

Što ne želiš, da drugi tebi čini...!

Citamo u ital. novinama, da je italijski poslanik Beogradu, g. Summonte, protestirao kod jugoslavenske vlade u Beogradu pretiv njezinih odredaba, s kojima se italijskih državljana, krate prava, koja im pripadaju na temelju svetomarigarskog sporazuma t. d. i. da na se oduzmu trgovacke koncepcije, koje su dosada izvali.

Ako se zaista italijskim državljanim u Dalmaciji događaju takve krivice, onda je g. poslanik učinio svou dužnost. No ipak će taj protest učiniti na naš narod boljnij utisak, to više, kad danonice gleda, kako naše oblasti zaporeziduju oduzimanju našim Judima — italijskim državljanim u Julijskoj Krajini — koncepcije! Radi toga nami se protest poslanika naše države u Beogradu potužuje u saslužitičku lut.

Istina je da se je g. poslanik u svojem protestu pozvao na svetomarigarski dogovor, sklopljen između Italije i Jugoslavije u zastitu italijskih državljana, koji žive u drugoj državi! Ali ipak vanjski svjet mora doći do čudnog zaključka, kad vidi, da ova ista država, koja se priznaje radi gospodarskog zapostavljanja svogu sastarničaju u drugoj državi, uskrštuje svom državljanim na vlastitoj teritoriji svemu trgovacku koncepciju, nego čak i gospodarski opstanak! Ponavljamo posve opravdano je, da Italija zaustavlja je prava svojih državljana u tjudioj državi. To više pak bi bila njezina dužnost, da se vlada po onoj mudroj poslovici, koja veli: «Ne stojiš, da drugi tebi čini, ne čini ti drugima!» A naročito ne onda kad su ti drugi, najbliži, kad je njihova vlastna inozemstvo povjerena i kad joj je našlovena dužnost, da im bude dobrobitna majka! Kad se državljana još veće krivice na ubrdu, državljana u vlastitoj državi, onda takvi protesti proti krivicama u drugim državama, bude morala opravdano usprkos svim formalnim dogovorima.

Da zaključimo: «Što ne želiš...», pa će zatim i tvoji protesti proti krivicama nailaziti na bolje razumevanje!

Svega po malo

Proslava 1000-godišnjice hrvatskoga kraljevstva.

U Zagrebu je ovih dana održana pod predsjedanjem g. dra Širkula sjednica odbora za proslavu 1000-godišnjice hrvatskoga kraljevstva. Zaključeno je da se u Trnu kraj Zagreba sagradi spomen-erka, a Trnje prozove Dvno. Sam odbor podjeljen je u tri podobora i to u finanski, izložbeni i kulturni, a samostalno pogospodarski klub „Tomislav“, koji je već počeo djelovati.

Borba protiv Gregorijskog kalendara.

U proljeće ovog godine „Svepravoslavna carigradska konferencija“ zaključila je da se prizvati novi kraljevski kalendar. Međutim nedavno je primio kraljevski komisiju, koja je došla iz jugoslavenskog Patrijarhatije, koju je predvodio Gregorijevski patrijarh, u kojem je, da je Sv. Sinod od njega sazvan, zaključio da ne prihvata novi kraljevski i da to planira podvrgnati kompetenciji ekumeničkog sabora.

Povodom uređenja novog kalendara došlo je do nemira u pravoslavnoj crkvi u Finskoj, u glasovitom samostanu Baltaun na ladiškom jezeru. Mnogi monasti odbili su da se služe novim kalendrom. Kad je to doznao moskovski patrijarh Tihon, pio je vlastoručno poglavare dočinio i odluku, da neki se oporezjuju. Kad su neki monasti ustrajili uprkos patrijarhovu pozivu, crkve vlasti bježile su ih otjerati iz Finske. Na intervenciju drugih premešteni su ti monasi u drugi samostan.

Reforma kalendara, objavljena je u Rumunjskoj, na Cipru, u Ateni, a čini se i u Carigradu.

crkvi pak, ako nevjesta za vrijeme obreda drži svoju desnu nogu ispred mlađozrenja, smatra se sigurnom, da će imati potpunu vlast u njevoj kuci. Seljakinje, čim se vrde sa vječnjem, idu u stanju da pomazu krvu vjenčajući, da njenika kuka ne će ostati bez mlijeka. Ako pak roditelji stave nevjestu, kad podje na vječanje, u cipelje nove, onda je uverjena da neće biti bez nje. Na koncu je najlepša mora statiti kćeri u stanu grumenčić kećera, da njen karakter bude uvijek vedar, a njen riječi slatka.

Električno svjetlo bez zicu.

Kako javljaju iz Prage, jedna nječica koja je učinila ispit u srednjoj školi elektrotehnike, uči se u novom izumu, koji je promasao elektrotehnike. Havlick, koji veli, da mu je uspijelo da na rastojanju od pet kilometara učišći učionici, da rastojanje između elektroinstalacija — 25 svjetlica. Višestruko je interesantan pronalaski pobudila je živote učenika.

Trinaest puta vjenčana.

Neka Američanka, gospodja Laforge, je naime nječio poslednje im prije najnovijeg, u St. Louisu (Sjedinjene Države Sjeverne Amerike) postigla je rekord u udavanju. Ona je naime ovilj dana učinila po 13 vjenčanja. Posada je nosila sljedeće imena: Walker, Truxler, Bartscher, Crow, Whitney, Barnes, Porter, Liley, Swanson, pa ponovno Liley, pa onda Yates i Laforge. Sada joj je 43 godine.

Rodio se s brkovima.

U jednom selu nedaleko Bratislave rodio se dijete sa brincima i brdima, dugom preko 3 metra. Novorođenje je imalo zdravo i dobro. Mnogi lječnici i u Pragu. Beća i Bratislava potpisali su da vidi taj fenomen — novorođenje sa brincima i brdima.

Zivotinja koje svjetle kao svecištke.

Predlaženim na obecima Anđiljima i Čekovcima manjim otociščima razvijajući svoje kulture, buduće lječnici, koji svjetle, postavljaju ih u vječno životinje iz njih čudne sprave. Kojičići su učinili da rascijeli i put. Svetjeli je ovilj u kojemu je životinjska dobit učinjena tako, da se ne može vidi u vječno životinje, koji se nalaze s obje strane na prednjem dijelu tijela. Tamo ih zove „zvjezdinama“, a slični su našim hristijancima. Svetjeli im je otrijepiti stotinu puti jače nego svjetlo ivanjskih križevica. I kod ovih je kraljevskih životinja isto tako posve bladro, kao i kod drugih životinja, stih svjetlenje, manje ili više.

Auto-kuća.

Nekakav Englez izumio je takav automobile, na kojem su prednjem tri prostrane sobe, kućina i kupaonica, pa se to sve vozi na automobilskim kolacima, ako boces i 40 kilometara na sat. Tako se sad veliki bogatija, ako želite da putujete, mogu ljepe biti kod kuće u svojim sobama, pa se tako voze, da ih ne znaju. Ako kazu, da ta automobile kuća i nije has preskupa.

Jesum li posao preplatu?

Književnost i umjetnost.

„Meja.“

Primili smo broj 21. poljoprivredno-industrijsko-trgov. lista „Meja“ sa ovim sadržajem: A. Hribar: Osrti na posjet čehoslovačkim privrednicima. — Hr. Mikulačić: „Zemljopisna na našem krajini“. — Milivoj Koludrović: Poljoprivreda u Dalmaciji i lječnici „Kosak“. — Agricola: „Meja“ i „meje“ — ilir. Bošnjak: Težatča književnost. — Bilišće. — Razne vijesti. — Književnost, — Bilišće.

Listi je vido informativni i instruktivni, an. za svim poljoprivrednim, industrijskim i trgovim, krugovima najtoplje prepucrano. Cijena mu je u godišnjoj preplatit Dm. 60.

Uredništvo i uprava: Zagreb, Juristička učilišta br. 16

Odgovorni urednik: IVAN MARIJA MICHELIZZI Izdavač: Dr. STOJAN BRAIŠA I IVAN STARÍ.

Tisk: TISKARA EDINOST • TRST.

Mali oglasi.

PRODAJEM

Iovačku pušku „Hammerless“ i vrlo dobrog psa fermača. — Dubrovnik, Opatija kbr. 127.

Pozor!

Sivačke strojeve iz najboljih njemačkih tvornica nabavljaju po vrlo umjerenim cijenama.

ANTUN MIKOLAVCIĆ, Nugla p. Roč (Rozzo) Istra.

Nove daske i grede

svake vrste prodaje MATEJ BANIĆ, Kršanci Žminj kod Kanfanara.